

svoje mistrovství tím, že prokážou schopnost efektivně vzdělávat všechny děti. Ani tvůrci vzdělávacích politik neusilují o to, aby všechny školy poskytovaly srovnatelně kvalitní vzdělání, ale naopak posilují rodiče v přesvědčení, že je důležité umět si vybrat pro své dítě dobrou školu.

Řada škol dále diferencuje žáky do tříd podle zájmu, nadání, případně podle jiných kritérií, o kterých máme jen málo informací. Výsledkem jsou velké rozdíly nejen mezi školami, ale i mezi třídami v jednotlivých školách (ČŠI, 2014; Greger 2015).

Smyslem kritérií kvalitní školy v oblasti 6 je zřetelně deklarovat, že kvalita školy nespočívá v tom, že je schopna si žáky vybrat, ale v tom, že je schopna efektivně reagovat na individuální potřeby všech dětí. Kritéria by zároveň měla představovat jakýsi návod, na co se při podpoře jednotlivých žáků a jednotlivých skupin zaměřit a čeho se naopak vyvarovat.

Vzhledem k tomu, že diferenciací probíhá v českém vzdělávacím systému poněkud živelně a neoficiálně, je obtížné si učinit představu o jejím rozsahu. Školská statistika ji není schopna podchytit. Ke zkoumání dochází pouze nesystematicky prostřednictvím výzkumných šetření. Česká školní inspekce může sehrát významnou roli v tom, že bude tento jev systematicky sledovat a monitorovat, jak se diferenciací vyvíjí v čase a jaký podíl škol a žáků ovlivňuje.

2.3 Komentář k jednotlivým kritériím

Následující část kapitoly přináší vysvětlující komentář k jednotlivým kritériím z oblasti 6. V textu komentujeme nejnovější verzi kritérií platnou pro školní rok 2017/2018 (ČŠI, 2017a). Hodnocení škol na základě těchto kritérií je Českou školní inspekcí prováděno na čtyřstupňové škále: úroveň školy může být podle míry naplnění daného kritéria hodnocena jako výborná, očekávaná, vyžadující zlepšení nebo nevyhovující. Za ideální stav je považována výborná úroveň, jíž v současnosti dosahuje dle statistik ČŠI přibližně desetina škol (ČŠI, 2017b), ale v horizontu několika let by se k ní měla přibližovat většina škol. Věříme, že vysvětlující komentář napomůže širšímu přijetí uvedených kritérií a sjednocení jejich posuzování, i když bude vždy nutně existovat určitá různorodost jak na straně posuzovaných subjektů, tak na straně posuzovatelů.

Kritéria byla vyvinuta v modifikaci pro předškolní vzdělávání, základní vzdělávání, všechny typy středního vzdělávání, vyšší odborné vzdělávání, základní umělecké vzdělávání, pro školní družiny a školní kluby, domovy mládeže, střediska volného času, diagnostické ústavy a dětské domovy a pro školní poradenská zařízení. Požadavek na naplňování rovného přístupu ke vzdělávání, poskytování účinné individuální podpory a zajištění vstřícného, tolerantního prostředí je platný univerzálně, ale různé instituce se liší typem poskytovaného vzdělávání a mají různé cílové populace. V současné verzi se znění kritérií pro jednotlivé typy vzdělávacích institucí do značné míry shodují. V tomto textu vycházíme z kritérií v modifikaci pro základní vzdělávání, které se jako jediné dotýká celé žákovské populace a umožňuje nejlépe vysvětlit podstatu kritérií z oblasti 6. Následně komentujeme vybraná specifika týkající se mateřských a středních škol.

2.3.1 Kritérium 6.1

Znění kritéria – základní vzdělávání

Škola vytváří každému žákovi a jeho rodině rovné příležitosti ke vzdělávání bez ohledu na jeho pohlaví, věk, etnickou příslušnost, kulturu, rodný jazyk, náboženství, rodinné zázemí, ekonomický status nebo speciální vzdělávací potřeby.

Popis kritéria – základní vzdělávání

